

všeobecně praví, že na témže místě mohou býti podány »žaloby z tohoto obchodu« vůbec. Ovšem vznikly ze sporné smlouvy tři nároky různého právního rázu. Ale s hospodářského stanoviska nutno je pokládati za nárok jednotný, v němž výrok o zaplacení kupní ceny je hlavní částí celkového nároku a nároky na odškodné a půjčovné jsou jeho podružnými součástkami. Zjistě také nebylo ani úmyslem stran, dohodnuvších se o příslušnosti soudu pro nárok hlavní, by pro vedlejší, zcela podřízené součástky jednotné smlouvy, již dlužno pokládati za hospodářský celek, příslušným byl jiný soud než soud, na kterém se dohodly jako na soudu splniště.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu ze správných, věci i zákonu vyhovujících důvodů napadeného usnesení, jež nebyly vyvráceny vývody rekursu. K vývodům rekursu

d o d a l:

Nevhodně rozčleňují žalovaní žalobní nárok na tři různé pohledávky, neboť dle obsahu žaloby, jenž jest v té příčině směřodátným, jest žalobní pohledávka zbytkem celkové pohledávky žalující strany z obchodní koupě vyplývajícím po srážce učiněných splátek, při čemž ovšem do této celkové pohledávky započteno jest i půjčovné za pytle a náhrada za nevrácené pytle. Smlouva o půjčku pytlů souvisí však nutně a neodlučitelně s hlavním obchodem pozůstávajícím v prodeji obchodního zboží, neboť sloužila jen ku splnění této smlouvy; žádá-li nyní žalující firma v celkové své pohledávce z tohoto obchodu i půjčovné a náhradu za nevrácené pytle, jde zcela zřejmě o nárok na splnění téže smlouvy žalovanou stranou, pokud se týče o odškodnění z nesplnění této smlouvy, jak § 88 odstavec druhý j. n. předpokládá (srv. rozh. sbírka čís. 31). Třeba spočívaly na různých předpisech občanského práva, jsou nároky ty ve svém souhrnu skutkově jednotny a mohou jenom jednotně uplatněny býti před soudem, jehož příslušnost způsobem, v § 88 odstavec druhý j. n. naznačeným, byla založena, přes to, že ve fakturách o dodaném zboží o závazku k placení půjčovného a o závazku k vrácení pytlů se zmínka neděje. Ústav fakturové příslušnosti dle § 88 j. n. jest zařízením zvláštního kupeckého práva a při výkladu, který žalovaní mu dají hledí, pozbyl by pro potřeby obchodu ceny, když by jednotně uzavřený obchod, jenž mnohdy zahrnuje v sobě několik dle právnických pojmů od sebe odlišných smluv, musil býti rozkládán na tyto své právníkové prvky a když by pro každý z nich platiti měla odlišná soudní příslušnost.

Čís. 1917.

Výdělečná společnost dle občanského zákona (§ 1175 obč. zák.) nemá jako taková způsobilosti státi na soudě. Není však závady, by společníci nevystupovali ve sporu pod vlastním jménem s dodatkem anebo bez dodatku, označujícího společenský podnik.

(Rozh. ze dne 11. října 1922, R II 371/22.)

Firma B. a spol., mechanické dílny v P., domáhala se žalobou dle § 37 ex. ř. zrušení exekuce. Procesní soud první stolice žalobě

vyhověl. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením jako zmatečné pro nedostatek procesní způsobilosti žalující strany. D ů v o d y: Odvolací soud sdílí náhled odvolatelky, že žalující společnost, utvořená dle § 1175 obč. zák. a neprotokolována není samostatnou osobou, není samostatným podmětem právním a následkem toho postrádá procesní způsobilost. Společenskou smlouvou se zřizuje jen společný fond, od ostatního jmění společníků oddělený (§§ 1182, 1202, 1203 obč. zák.), podstata jmění náleží však společníkům, kteří jsou spoluvlastníky věci (§§ 1183, 1192, 1203 obč. zák.). Společenské jmění jest vázáno na účel jen obligačně (v poměru mezi společníky), na venek nemá jiného významu, než že stanoví, jakým způsobem společníci jsou z dluhů společnosti zavázáni. Společenské jmění je jměním vázaným, tvoří způsobilý prostředek k zajištění a ukojení dluhů společenských, není však samostatnou právní osobou. Jinak tomu při jiných sdruženích jako na př. korporaci, společnostech obchodního práva, společenstvech a společnosti s r. o. Tam vázanost jmění nepůsobí jen mezi společníky, nýbrž má i absolutní účinek na venek oproti třetím osobám, které musí věnování společníků respektovati, a jest tedy zvláštním samostatným jměním s působností absolutní. Tak na příklad čl. 119 obch. zák. nepřipouští exekuce k vydobytí pohledávky za společníkem na jeho díl, při společnosti obč. práva předpis ten neplatí. Zákonné předpisy také předpisují oněm sdružením způsobilost býti stranou, uznávajíce procesní způsobilost nejen právní osoby (§ 26 věta druhá obč. zák.), nýbrž i společností obch. práva (čl. 111, 164, 213 obch. zák.), společenstev (§ 12 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), společnosti s r. o. (§ 61 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.), těžářstva (čl. IV. čís. 2 uv. zák. k c. ř. s.), rovněž i veškerosti účastníků v určitém sporném poměru (čl. 194, 195, 226 obch. zák., § 25 zák. o společenstvech), při sporech konkursních věřiteli (§§ 110, 112 k. ř.). Ohledně ryzí společnosti takového předpisu však není. Slovo společnost při ryzí společnosti je jen zkráceným výrazem pro souhrn všech společníků, právními podmínky však zůstávají pouze společníci a je proto dle § 6 a 7 c. ř. s. spatřovati zmatečnost v tom, že první soudce připisuje společnosti »B. a spol., mechanické dílny v P.« procesní způsobilost. Zmatečnost ta není odčiněna tím, že oba společníci vystupují v žalobě na straně žalující, poněvadž vystupují zde jen jako zákonní zástupci neexistujícího právního podmětu a nikoliv jako strana, jako spoluvlastníci nebo vlastníci zabavených věcí. Odstranění nedostatku toho (§ 6 odstavec druhý c. ř. s.) není možným ze tří příčin. Předně trvá žalující strana na tom, že žalující společnost má procesní způsobilost a nemíní nedostatek ten vůbec odstraniti. Za druhé by značilo odstranění nedostatku záměnou společnosti za její společníky změnu žaloby v subjektivním smyslu (§ 235 c. ř. s.), což je v odvolacím řízení dle § 483 odstavec třetí c. ř. s. nepřipustným. A za třetí by to vyžadovalo i změnu žaloby v objektivním smyslu, totiž vyjádření, které věci tvoří spoluvlastnictví a které patří do vlastnictví toho neb onoho společníka a následkem toho i změnu celého žádání. Tomu brání opět ustanovení § 483 odstavec třetí c. ř. s. jakož i žalující strana sama, která trvá na tom, že vlastníci zabavených věcí je společnost a nikoliv společníci. Bylo proto dle § 7, odstavec první c. ř. s. vyřknouti zmatečnost řízení a žalobu vzhledem v § 477, čís. 5 c. ř. s., dle § 478 c. ř. s. odmítnouti.

Nejvyšší soud zrušil usnesení oboj nižších soudu a uložil prvému soudu, by, pokračuje v řízení, vyzval žalující stranu k opravě žaloby ve směru níže uvedeném; kdyby žalující opravy neprovedla, by vydal nové rozhodnutí, které by přihlíželo k právnímu náhledu, uvedenému v tomto rozhodnutí.

Důvody:

Na straně žalující vystupují B. a spol., mechanické dílny v P., pak Ladislav B. a Richard R. tamtéž. I kdyby se jednalo o firmu veřejné obchodní společnosti, platila by zásada, že firma jest pouze jménem, pod nímž kupec vystupuje v obchodě a uzavírá obchodní právní jednání (čl. 15 obch. zák.). Žalujícím jest v pravdě nikoliv firma jako taková, nýbrž ten, komu v době podání žaloby náleží. Výdělečná společnost dle občanského zákona nemá nároku na firmu a na zápis do obchodního rejstříku (§ 1201 obč. zák. a čl. 111 obch. zák. a contrario) a nemůže, jak správně dovodil odvolací soud, žalovati nebo býti žalována pod firmou. Nezpůsobilost takovéto firmy ke sporu dle § 7 c. ř. s. založila by zmatek dle § 477, čís. 5 c. ř. s., jak správně uznal odvolací soud. Nicméně může i společnost taková na veřejnost vystupovati jako společností podnik, označený zevně dle pravdy jmény svých společníků, tedy v tomto případě pod vlastními jmény společníků Ladislav B. a Richard R. a to buď bez přídavku neb i s přídavkem, kterým se označuje společenský podnik, jako »Ladislav B. a Richard R., mechanické dílny« neb majitelé, společníci mechanické dílny a pod. Je-li vedle celých a pravých jmen společníků v žalobě uvedena také jejich nepřipustná firma »B. a spol.«, nelze proto ještě uznati, že se žalující straně, tedy i fysickým osobám společníků, vystupujícím jako spolužalobci, nedostává způsobilosti nabývati práv, přejímati závazky a státi na soudě. (§ 1 c. ř. s.). Totožnost žalující společnosti se žalujícími fysickými osobami jest nepochybná; B. a spol. není nikým jiným než Ladislav B. a Richard R. Názor odvolacího soudu, že tyto osoby vystupují pouze jako zákonní zástupci neexistujícího právního podmětu a nikoli sami jako strana, jako spoluvlastníci (vlastníci) zabavených věcí, není dosud vzhledem na obsah prohlášení, učiněných stranou žalující, odůvodněn. Znění žaloby připouští výklad, že žalobci, uvádějící na straně žalující vedle sebe i firmu B. a spol. a to ani ne výslovně jako »firmu«, měli na mysli pouze svůj společenský poměr, aniž by si osvojovali právo na samostatnou firmu tohoto znění »B. a spol.«. Nejasnost tuto dlužno odstraniti a jest na žalobcích, aby po případě opravili žalobu ve směru shora naznačeném (§ 6, odstavec druhý c. ř. s.), by bylo jasno, zdali vystupují svou žalobou jen jako společnost podle § 1175 obč. zák., či jen jako fysické osoby Ladislav B. a Richard R. a jako ona společnost a zároveň i jako tyto dvě osoby fysické. Ačkoliv rekursní soud v důvodech svého usnesení poukazuje k tomu, že žalobci Ladislav B. a Richard R. nemíní — false »míní« — nedostatek ten vůbec odstraniti a důvody dovolací stížnosti tvrzení tomu nasvědčují, není obsaženo takovéto vlastní jejich prohlášení dosud ve spisech procesních závazně a dlužno proto žalobcům poskytnouti příležitost, aby po případě odčinili nedostatek procesní způsobilosti, který se tkne »firmy B. a spol.«, ještě v řízení před první stolicí. Pokud by jako žalující strana vystupovala společnost podle

§ 1175 obč. zák., nebo fysické osoby Ladislav B. a Richard R., neb ona společnost i tyto fysické osoby, bude povinností prvního soudu, s nimi ve sporu dále jednati a nový rozsudek vynést. Setrvají-li žalobci na tom, což by musili výslovně prohlásiti, že jako žalobce vystupuje firma B. a spol., a oni jako její representanti, bude na soudu první stolice, by vynesl, přihlížeje k tomuto prohlášení a k právnímu náhledu zde projevenému, nové rozhodnutí. Mylnými jsou vývody napadeného usnesení, že odstranění nedostatku dle § 6, odstavec druhý, c. ř. s. není možné. Nejednalo by se o nepřipustnou změnu žaloby dle § 235 c. ř. s., kdyby oba žalobcové chtěli odstraniti nedostatek procesní způsobilosti na straně žalující firmy tím, že by tuto vynechali, pokud jest možným výklad, na který bylo již shora poukázáno. Nebylo by třeba ani změny žaloby v objektivním smyslu, neboť žaloba jest podepsána Ladislavem B-em a Richardem R-ou, rovněž tak i plná moc k žalobě, žalobní prosba zní pak v tom smyslu, by bylo uznáno právem, že předměty, v žalobní proshbě blíže uvedené, jsou vlastnictvím žalující strany a nikoliv žalující společnosti neb »firmy B. a spol.«. Nebrání tudíž žalobní žádost, jednati o vzneseném nároku žalobců a zkoumati jeho oprávněnost po stránce věcné, i kdyby na straně žalující odpadla firma B. a spol. Aby bylo umožněno odstranění tohoto nedostatku procesní způsobilosti dle § 6, odstavec druhý c. ř. s., bylo zapotřebí zrušiti z úřední moci nejen usnesení odvolacího soudu jako předčasné, ale i rozsudek první stolice a vrátiti věc ihned do první stolice, poněvadž tam jest zapotřebí doplniti jednání (§ 510 poslední odstavec c. ř. s.).

Čís. 1918.

Soud, jenž podle § 18 cís. pat. ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 z. zák. pro Čechy požádán byl vyměřovacím úřadem o odhad nemovitosti, určí sám cenu odhadní a rozhoduje též o tom, kdo má hraditi útraty odhadu.

V otázce útrat odhadu jest dovolací rekurs přípustným, jde-li o to, zda soud jest vůbec povolán je stanoviti a zda platební příkaz ohledně nich byl vydán předčasně čili nic.

(Rozh. ze dne 15. října 1922, R I 936/22.)

Okresní soud zamítl návrh inspektorátu pro zemské dávky v Praze, by 1. podle výpovědi Josefa C-a, starosty obce P. ustanovil pro mlýn č. p. 35 v P. obecnou hodnotu k 1. lednu 1903 na 11.000 K, a 2. by uložil straně povinné, zaplatiti útraty odhadu. **Důvody:** Ad 1. Návrh ten odporuje ustanovením § 267 a násl. řádu o odhadu nemovitostí a soud ani podle cís. pat. ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 z. zák. příl. B § 18 ani podle vládního nařízení ze dne 23. září 1920 čís. 545 sb. z. a n. není povolán stanoviti obecnou hodnotu nemovitosti pro řízení administrativní. Ad 2. Není předpisu, dle něhož soud by byl povolán rozhodovati o tom, kdo v administrativním řízení má hraditi útraty odhadu, zda navrhovatel, či osoby, dávkou povinné. Nad to schází soudu podklad pro takové rozhodnutí. Útraty odhadu jsou příslušenstvím dávky, kterou vyměřuje úřad správní a útraty soudního odhadu postihují v řízení ne-